viure als pirineus

Viure als Pirineus, 23/12/22

L'enterrament definitiu de la candidatura dels Jocs d'Hivern 2030 per part del COE marca l'any a l'Alt Pirineu i Aran

Els raiers com a Patrimoni de la Unesco i la investigació judicial pel brot a la residència de Tremp destaquen al 2022

Alguns esquiadors a la cota 2000 de Port-Ainé / Marta Lluvich

La candidatura de Catalunya i Aragó per als Jocs Olímpics d'hivern de l'any 2030, enterrada definitivament el 21 de juny pel Comitè Olímpic Espanyol, ha marcat l'any informatiu a l'Alt Pirineu i Aran. La decisió del govern aragonès de no avalar l'acord tècnic al qual s'havia arribat a finals de març va fer trontollar el projecte fins que es va acabar desestimant. Una altra notícia destacada ha estat la recent declaració dels raiers com a Patrimoni Cultural Immaterial de la Unesco. L'inici de les declaracions al jutjat de diverses treballadores de la residència de Tremp on al 2020 van morir 64 persones amb covid-19 i el tancament del túnel de Tresponts (C-14) durant més de dos mesos per l'avaria d'un ventilador són altres fets d'aquest 2022.

7 de febrer Un equip d'investigadors de l'Institut Català de Paleontologia Miquel Crusafont (ICP) descriuen per primer cop una nova espècie de dinosaure, l'Abditosaurus kuehnei, del qual se n'han localitzat les restes semiarticulades en un jaciment del Pallars Jussà. El seu estat fa que la troballa

sigui excepcional i aporta informació sobre aquest exemplar, de la família dels titanosaures però molt més gran que els autòctons de la zona. De fet, s'apunta que va arribar a Europa des de l'Àfrica gràcies a una baixada del nivell del mar, ara fa 70 milions d'anys. Investigadors de l'ICP i de la Universitat de Masaryk, a la República Txeca, també conclouen que les restes de la tortuga marina més gran d'Europa, descobertes al 2016 de forma fortuïta en un jaciment de Coll de Nargó (Alt Urgell), corresponen a una nova espècie.

8 d'abril Comencen a declarar al jutjat diverses treballadores de la residència Fiella de Tremp, on al 2020 van morir 64 residents que tenien covid-19, en la causa oberta per un delicte contra la seguretat en el treball contra l'exdirectora i l'exresponsable d'Higiene Sanitària. S'han citat a declarar fins a 49 treballadores i la investigació pretén aclarir si durant el brot del novembre de 2020 es va comptar amb els equips de protecció necessaris per treballar amb seguretat. Els testimonis asseguren que hi havia "descontrol total" a la residència de Tremp, a l'espera de la declaració de l'exdirectora del centre que encara està pendent. Per la seva banda, la Fundació Fiella "creu en la innocència" de les persones que han treballat "pel bé" dels ancians.

Dues treballadores de la Residència Fiella sortint de declarar del Jutjat de Tremp / Laura Cortés

18 d'abril Les estacions d'esquí del Pirineu tanquen la temporada 2021-22 amb un rècord històric de prop d'1,5 milions de forfets venuts. D'aquesta manera, es confirma la recuperació del sector després de la pandèmia, així com la tendència a l'alça que viu enguany el turisme a les comarques de l'Alt Pirineu i Aran i també les de Ponent. Concretament, les vendes superen en un 10% les de la millor temporada, que va ser la 2017-208, amb 1.348.000 forfets venuts, xifra que representava fins enguany la millor dels darrers 15 anys. Només l'esquí nòrdic ha patit una davallada del 5% a causa, principalment, de la manca de neu al gener i el febrer. La present temporada comença a les portes

del pont de la Puríssima en un context de crisi energètica i d'encariment de preus.

13 de juny Un jutjat andorrà vol investigar l'ex president del govern espanyol Mariano Rajoy, dos dels ministres que formaven part del seu gabinet, Jorge Fernández Díaz i Cristóbal Montoro, i tres ex alts càrrecs més per una presumpta extorsió a directius de Banca Privada d'Andorra (BPA) perquè facilitessin informació sobre els comptes de la família Pujol. La batllessa Stephanie Garcia admet a tràmit una querella presentada per l'Institut de Drets Humans d'Andorra, l'entitat Drets i els propietaris de l'entitat i remet una comissió rogatòria internacional a la justícia espanyola. Després de l'estudi de diversos recursos presentats per les defenses, rebutjats en un primer moment, l'Audiència de Madrid i el Tribunal Superior de Justícia de Madrid decideixen paralitzar la petició d'auxili judicial d'Andorra.

Mariano Rajoy amb el cap de Govern d'Andorra, Antoni Martí, el 2015 / EFE

21 de juny El president del Comitè Olímpic Espanyol (COE), Alejandro Blanco, certifica la fi del projecte de candidatura conjunta entre Catalunya i Aragó de Jocs Olímpics d'hivern per al 2030 fruit dels "enfrontaments polítics importants" que ha viscut el projecte. Malgrat haver-se assolit un acord tècnic sobre la distribució de disciplines a finals del mes de març, el govern de l'Aragó es nega a donar el seu aval polític a la proposta, la qual compta amb el vistiplau de Catalunya. La Generalitat, que havia preparat una consulta pel 24 de juliol, acaba ajornant-la. Mentre, la Plataforma Stop JJOO organitza una mobilització a Puigcerdà el 15 de maig que aplega milers de persones. Per la seva banda, el sector empresarial de l'Alt Pirineu i Aran, Lleida i Girona mostra el seu suport al projecte amb el lema 'Per un impuls al Pirineu, diem SÍ'.

2 de juliol Dos atacs consecutius d'os a la muntanya de Juverri precipiten el tancament de l'única explotació d'ovelles de Farrera, al Pallars Sobirà. El pastor Ramon Cornellana decideix emportar-se el ramat, d'unes 450 ovelles, a Puiggròs (les Garrigues) després de registrar cinc animals morts i cinc de

desapareguts. Mentre, a la Val d'Aran, dos ramaders compten amb gossos de protecció per evitar atacs d'ossos a ramats d'equí a la muntanya. D'altra banda, quinze cavalls perden la vida el 18 de gener per l'atac de gossos salvatges a Escòs (Pallars Sobirà). Els animals, envestits pels gossos, es van despenyar en un barranc i van caure per un precipici d'uns 30 metres.

23 de juliol Les onades de calor d'aquest estiu afecten negativament la glacera de l'Aneto, que ja retrocedeix un metre i mig cada any i podria desaparèixer en dues dècades, segons determinen els estudis de l'Instituto Pirenaico de Ecología (IPE-CSIC). El gel té una extensió d'unes 50 hectàrees i podria desaparèixer en menys de 20 anys. L'ACN, gràcies a un dron a 3.000 metres d'altitud, comprova l'estat deteriorat del gel, que s'ha reduït anticipadament de forma accelerada i ha obligat a llançar alertes de perill. L'Aneto és el cim més alt dels Pirineus amb 3.404 metres i cada estiu centenars d'excursionistes el volen coronar.

15 de setembre Moren dos excursionistes que havien estat rescatats en estat greu per hipotèrmia a la Vall de Boí (Alta Ribagorça). Tots dos van ingressar a l'hospital Vall d'Hebron de Barcelona. Els Bombers van informar que uns altres excursionistes van alertar que hi havia dues persones inconscients a prop de l'estany de Contraix. Un cop al lloc, els equips d'emergència els van fer la primera intervenció i més tard els va traslladar en helicòpter a l'hospital, on van acabar morint tots dos.

21 de setembre Una incidència en un dels vuit ventiladors del túnel de Tresponts, a la C-14, obliga a tallar-lo al trànsit. Aquest es desvia per l'antiga carretera durant més de dos mesos, fins que es torna a obrir el 2 de desembre a les portes del pont de la Puríssima i coincidint, pràcticament, amb el primer aniversari de la seva entrada en servei. Tot i això, es manté la limitació de velocitat a 60 quilòmetres per hora i es restringeix el pas de camions de mercaderies perilloses pel seu interior quan circulen en sentit nord. Mentre, el port d'Eth Portilhon, que uneix la Bossòst (Val d'Aran) amb Luchon (França) es reobre al trànsit l'1 de febrer després de més d'un any tancat per una alarma terrorista. L'alcalde de Bossòst, Amador Marqués, assegura que el tall ha afectat negativament a l'economia del Bash Aran.

3 d'octubre La Guàrdia Civil escorcolla una casa on vivia un jove amb la seva mare al Port de Suert en el marc d'una operació antiterrorista. Aquest veí de la capital de l'Alta Ribagorça, de nacionalitat espanyola, és detingut a Saragossa i, presumptament, desenvolupava una intensa activitat progihadista a través d'internet i estava disposat a desplaçar-se a la zona de conflicte per integrar-se a l'estructura encara activa del Daesh. L'operació es duu a terme conjuntament amb l'FBI dels Estats Units. El jutjat central d'Instrucció número 2 i la fiscalia de l'Audiència Nacional són els encarregats d'ordenar l'operació. El detingut ingressa a presó.

6 d'octubre Les excavacions a la fossa de Canturri (Alt Urgell) permeten recuperar les restes òssies de dotze soldats republicans morts durant la Guerra Civil. Pel que fa a l'origen de les víctimes exhumades, es tracta de persones ferides al front del Pallars i evacuades per Canturri, on l'exèrcit republicà tenia

un equip quirúrgic instal·lat a Cal Gravador. Les restes seran estudiades i se n'extrauran mostres genètiques per permetre la seva identificació. Des de la Generalitat fan una crida a què la gent s'inscrigui al Programa d'Identificació i al cens de desapareguts, on ja s'han apuntat 500 persones.

26 d'octubre El Govern engega al Pallars Sobirà un projecte pioner al medi rural de transport públic amb vehicle sense conductor. Es tracta d'una experiència que es fa per primer cop a Europa en una via rural sense cobertura, concretament en un tram que discorre entre Alòs d'Isil i el refugi del Fornet. El projecte, amb un cost de 2 milions d'euros, pretén donar solucions a la mobilitat en entorns rurals i adaptades a les necessitats de la seva població en condicions extremes, ja sigui meteorològiques, de dispersió de la població o orogràfiques. També es vol reduir l'impacte del vehicle privat en aquestes zones i fer front als milers de cotxes que accedeixen diàriament a àrees turístiques.

14 de novembre Els Mossos d'Esquadra i la Guàrdia Civil participen en una investigació internacional contra una organització criminal d'abast mundial especialitzada en estafes amb criptomonedes que hauria guanyat més de 2.000 milions d'euros. Aquesta es va posar en marxa el 2018 arran la denúncia d'una dona d'edat avançada de Puigcerdà a qui haurien estafat uns 800.000 euros. Segons sembla, a partir d'una aportació inicial de 250 euros de la víctima, li van fer creure que estava obtenint grans beneficis. La xarxa guanyava milions d'euros al mes i només a l'estat espanyol hi podrien haver uns 17.000 afectats.

1 de desembre Els raiers obtenen el reconeixement com a Patrimoni Cultural Immaterial per la Unesco. El Comitè intergovernamental del patrimoni cultural immaterial d'aquest organisme internacional reunit a Rabat (Marroc) decideix avalar la candidatura conjunta d'Àustria, Txèquia, Alemanya, Letònia, Polònia i Espanya. Els raiers de la Pobla de Segur i Pont de Claverol (Pallars Jussà) i Coll de Nargó (Alt Urgell) en formen part i veuen aquesta distinció com un homenatge a les persones que es dedicaven a l'antic ofici. També creuen que potenciarà la celebració que, en el cas de la localitat alturgellenca, passarà a fer-se a la primavera amb l'objectiu de poder fer la baixada pel riu Segre amb més cabal d'aigua i un recorregut més llarg.